

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป) ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ซึ่งเป็นการวิจัยที่ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยร่วมกัน ตามวงจรการพัฒนาการดำเนินงาน มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการ (Acting) ขั้นที่ 3 การสังเกตการณ์ (Observing) และขั้นที่ 4 การสะท้อนผล (Reflecting) 2 วงรอบ ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล

ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การเตรียมการวิจัย

ผู้วิจัยได้เตรียมการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันศึกษา วิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ผลการติดตามผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป) คู่มือครูที่ปรึกษากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กรอบระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ประชุมคณะกรรมการโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป) เพื่อชี้แจงเหตุผลของการทำวิจัยในครั้งนี้แล้วร่วมกันวิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็นสรุปสภาพปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. จัดเตรียมสถานที่จัดกิจกรรม และเครื่องมือที่ใช้ประกอบการวิจัยเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 2 การปฏิบัติการวิจัย 2 วงรอบ

วงรอบที่ 1

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning)

1. ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยประชุมเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ สภาพปัจจุบันและปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน กำหนดบทบาทผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.1 สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป) พบว่า สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนส่วนใหญ่เกี่ยวกับการทำความสะอาดประจำวัน การทำความสะอาดห้องสมุด ห้องพักครู ห้องพยาบาล โรงอาหารห้องน้ำและบริเวณอื่นที่ได้รับมอบหมาย ไม่ส่งการบ้านที่ครูมอบหมาย ไม่เก็บขยะบริเวณรอบโรงเรียน ไม่ทิ้งขยะลงในถังขยะ ไม่ช่วยผู้ปกครองทำงานบ้าน มีความพยายามและอดทนในการเข้าร่วมกิจกรรมน้อยและยังขาดความรับผิดชอบในการทำงาน ไม่มีความเป็นระเบียบ เรียบร้อยในการเข้าแถวซื้อสินค้า ขาดระเบียบ วินัยในการเข้าแถวรับประทานอาหารกลางวัน การพูดจาไม่ไพเราะ ไม่เหมาะสมกับพ่อแม่ ครู อาจารย์ นักเรียนมีความพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่เคารพความเป็นผู้อาวุโส หรือผู้ใหญ่ พูดคุยกันเวลาร่วมกิจกรรมหน้าเคารพธงชาติและร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ถอดวางรองเท้าไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย การเดินขาดความเป็นระเบียบ เรียบร้อยเวลาเข้าชั้นเรียน และการขึ้นรถกลับบ้าน การแต่งเครื่องกายไม่ถูกระเบียบของโรงเรียน นักเรียนชายชอบเอาเสื้อออกนอกกางเกง ไม่ช่วยรักษาทรัพย์สินของส่วนรวม ขาดความรับผิดชอบในการปิดไฟ ปิดพัดลม ปิดน้ำหลังใช้แล้ว นักเรียนเห็นประโยชน์ของตัวเองมากกว่าส่วนรวม ครูเรียกใช้ให้ช่วยเหลือชอบหลบและให้เรียกหลายครั้ง ขาดจิตอาสาบำเพ็ญตนเพื่อส่วนรวมและไม่มีจิตสาธารณะต่อส่วนรวม

1.2 ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป) พบว่า นักเรียนแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ครูยังไม่มีแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมของนักเรียน คาบสอนของครูเยอะเกินไป ไม่มีเวลาดูแลนักเรียนเท่าที่ควร

2. ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ประชุมและร่วมกันกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการพัฒนาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยร่วมกันจัดทำโครงการ

2.1 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและแบ่งงานผู้รับผิดชอบ

2.2 การนิเทศติดตาม เมื่อได้แนวทางการพัฒนาแล้ว จึงแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบและคณะกรรมการนิเทศภายใน ติดตามและประเมินผลตามมติที่ประชุมของคณะครู โดยศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3. การดำเนินกิจกรรมตามโครงการการพัฒนาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป) มีวิธีการดำเนินงานดังนี้

3.1 การกำหนดกิจกรรมและโครงการ ร่วมกันกำหนดโครงการหรือกิจกรรมให้สอดคล้องกับงาน แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ/ กิจกรรมต่าง ๆ เป็นงานที่สนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป) ประกอบด้วย ขั้นตอน โครงการ/กิจกรรม

เป้าหมาย

ระยะ เวลาผู้เกี่ยวข้องวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

4. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

4.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพลินพิศ ธรรมรัตน์ ตำแหน่ง กรรมการบริหารหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

4.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย โพไพล ตำแหน่ง
กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

4.3 นายสท้าน วารี ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่าค้อ
(ชุมชนประสาทศิลป์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

4.4 นางรินทิพย์ วารี ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สังกัดสำนักศึกษาธิการจังหวัดนครพนม

4.5 นางลักขณา คนใหญ่ ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1

5. ผู้วิจัยแก้ข้อบกพร่อง ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน
ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อให้ความ
เห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง

6. จากการวางแผนร่วมกันของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้แนวทางการ
พัฒนาที่เหมาะสม คือ การใช้กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อดำเนินงานพัฒนา
เกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ
(ชุมชนประสาทศิลป์) และการนิเทศติดตาม ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยดำเนินการติดต่อ
ประสานงานกับวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โดยมีวิธีการในการดำเนินงานดังนี้

6.1 ส่งหนังสือราชการจากโรงเรียนบ้านท่าค้อ
(ชุมชนประสาทศิลป์) ไปยังหน่วยงานต้นสังกัดของวิทยากร คือ

6.1.1 นายคนอง ศรีศรีธรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยผักชะ
สพป. นครพนม

6.1.2 นางวันทิพย์ วารี ตำแหน่งศึกษานิเทศก์ชำนาญการ
พิเศษ สังกัดศึกษาธิการจังหวัดนครพนม

6.2 กำหนดระยะเวลาการประชุมเชิงปฏิบัติการ ในวันที่ 19
เดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 รวมระยะเวลา 1 วัน

6.3 ดำเนินการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
ตามโครงการ/ กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
โรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาทศิลป์) มีขอบข่ายเนื้อหาเกี่ยวกับการดำเนินงาน

ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา 4) ป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5) การส่งต่อ

6.3.1 สถานที่ประชุมเชิงปฏิบัติการ คือ ห้องประชุม
โรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป์)

6.4 จัดทำแผนปฏิบัติการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป์) เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ
กับผู้ร่วมวิจัยถึงบทบาทหน้าที่ของกลุ่มผู้ร่วมวิจัยในการทำงานร่วมกันตามแนวทาง
และกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป์) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดแผนปฏิบัติการ
การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ดังตาราง 2

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตาราง 2 แผนการปฏิบัติการ (Action Plan) การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป์)

ขั้นตอน	โครงการ/ กิจกรรม	วิธีการ	ระยะเวลา	ผู้เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
1. การ วางแผน (Planning)	ผู้วิจัยและผู้ร่วม วิจัยร่วมกัน ประชุมศึกษา สภาพและปัญหา การดำเนินงาน ระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	สภาพ ปัญหา การดำเนินงานตาม ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	6 พฤศจิกายน 2561	1. ผู้บริหาร โรงเรียน/ รองผู้บริหาร โรงเรียน 2. หัวหน้าฝ่าย วิชาการ/ 3. รองหัวหน้า ฝ่ายวิชาการ 4. คณะกรรมการ สถานศึกษา 5. ครูที่ปรึกษา/ ครูผู้สอน	1. การสัมภาษณ์ 2. การบันทึก การประชุม	1. แบบสัมภาษณ์ 2. แบบบันทึกการประชุม

ตาราง 2 (ต่อ)

ขั้นตอน	โครงการ/ กิจกรรม	วิธีการ	ระยะเวลา	ผู้เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
2. การ ปฏิบัติ (Acting)	1) เด็กดีศรีทำดี 2) ลูกเสือ เนตรนารี 3) จิตอาสา ต่อชุมชน 4) พัฒนาทางไกล ยาเสพติด	- ประชุม เชิงปฏิบัติการ - ดำเนินการ กิจกรรมโดยการ แบ่งกลุ่มถอด บทเรียนและระดม ความคิดเห็นร่วมกัน	19 พฤศจิกายน 2561	1. ผู้อำนวยการ โรงเรียน 2. ผู้วิจัย 3. วิทยากร 4. นักเรียนชั้น ประถมศึกษาและ มัธยมตอนต้น	1. การสัมภาษณ์ 2. การสังเกต 3. แบบประเมิน	1. แบบสัมภาษณ์ 2. แบบสังเกต 3. แบบประเมิน กระบวนการพัฒนา การดำเนินการระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน
3. การ สังเกต (Observing)	การนิเทศติดตาม	เพื่อติดตามผล การดำเนินงานตาม ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนหลังจากการ ประชุมเชิงปฏิบัติการ	1-22 กันยายน 2561	1. ผู้อำนวยการ โรงเรียน 2. ผู้วิจัย 3. หัวหน้าฝ่าย กิจการนักเรียน	การสังเกต	1. การประเมินการสังเกต พฤติกรรม 2. แบบประเมิน กระบวนการพัฒนา การดำเนินการระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน

ขั้นตอน	โครงการ/ กิจกรรม	วิธีการ	ระยะเวลา	ผู้เกี่ยวข้อง	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การ สะท้อนผล (Reflecting)	ผู้วิจัยและผู้ร่วม วิจัยร่วมกัน การประชุม สะท้อนผล	1. สรุปประเมินผล 2. ร่วมกันหา แนวทางปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง	20 สิงหาคม 2561	1. ผู้บริหาร 2. ผู้วิจัย 3. หัวหน้าฝ่าย กิจการนักเรียน	1. การทดสอบ ความรู้ความเข้าใจ 2. การบันทึก การประชุม	1. การสัมภาษณ์ 2. แบบประเมิน กระบวนการดำเนินการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
			24 กันยายน 2561	1. ผู้บริหาร 2. ผู้วิจัย 3. หัวหน้าฝ่าย กิจการนักเรียน	การบันทึกการ ประชุม	แบบบันทึกการประชุม
วงรอบที่2	ดำเนินการหลังจากการสะท้อนผลถึงส่วนที่บกพร่องและต้องได้รับการปรับปรุงเพื่อพัฒนาให้ดีขึ้นโดยให้การนิเทศแบบให้คำชี้แนะในระหว่างวันที่ 1-22 พฤศจิกายน 2561					

ขั้นที่ 2 การปฏิบัติ(Acting)

การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในระดับโรงเรียน การปฏิบัติ และการสังเกตจะดำเนินการไปพร้อมกัน ซึ่งผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงานของผู้ร่วมวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 โดยผู้วิจัยมีการกำกับ ติดตามนิเทศและประเมินผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ครบทุกกิจกรรม โดยการนำโครงการ ที่กำหนดร่วมกันไว้แล้วมาปฏิบัติ และแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ จากแผนไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุผล ซึ่งจะเป็นการปฏิบัติและการสังเกตไปพร้อมกัน โดยความคาดหวังให้เกิด การพัฒนาความสามารถในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากวงรอบที่ 1 สู่วงรอบการวิจัยวงรอบที่ 2 มีกิจกรรมหลักต่าง ๆ ดังนี้ 1) โครงการ/ กิจกรรมเด็กดีศรีทำ ค้อ 2) โครงการ/ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี 3) โครงการ/ กิจกรรมจิตอาสาต่อชุมชนและ 4) โครงการ/ กิจกรรมพัฒนาห่างไกลยาเสพติด โดยผู้วิจัยมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างสม่ำเสมอ มีการพัฒนาการทำงานเป็นทีมอย่างดี ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย นำโครงการ กิจกรรมที่จัดทำขึ้นและได้รับมอบหมายในระหว่างวันที่ 19 พฤศจิกายน 2561 ไปปฏิบัติ โดยการดำเนินการในขั้นตอนนี้เป็นไปตามวงจรคุณภาพ (PDCA) 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติกิจกรรม (Do) ตรวจสอบและการประเมิน (Check) ปรับปรุง และพัฒนา (Reflection)

ขั้นที่ 3 การสังเกต (Observing)

1. สังเกตการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป์)
2. การนิเทศติดตามโดยเป็นคณะกรรมการที่โรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป์) ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน และผู้วิจัย มีการจัดทำแผนการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป์)

จากการติดตามผลการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ(ชุมชนประสาธศิลป์) ดังนี้ คือ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยนำข้อมูล ที่ได้จากขั้นตอนการสังเกตการณ์ คือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยใช้แบบสังเกต พฤติกรรมในการเก็บข้อมูล การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างในการเก็บข้อมูลและการนิเทศ ติดตามผลการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็นร่วมกัน โดยผู้วิจัย

และผู้ร่วมวิจัยร่วมกันพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนพร้อมทั้งหาวิธีการในการแก้ปัญหาและข้อบกพร่องของการพัฒนาแล้วดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป์) ในส่วนที่บกพร่องใหม่เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น ในวงรอบที่ 2

ขั้นที่ 4 การสะท้อนผล (Reflecting)

จากการติดตามผลการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป์) ดังนี้ คือ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์ คือการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ของผู้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการและแบบบันทึก และการนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์ อภิปราย แสดงความคิดเห็นร่วมกันโดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนพร้อมทั้งหาวิธีการในการแก้ปัญหาและข้อบกพร่องของการพัฒนาแล้วดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป์) ในส่วนที่บกพร่องเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการตามขั้นตอนการดำเนินการวิจัยในวงรอบที่ 2

ระยะที่ 3 การสรุปผลการพัฒนา

การสรุปผลการพัฒนาจากแบบประเมินการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป์) ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ผลตามแบบประเมินรายบุคคล และถือว่าผลการประเมินครั้งนี้เป็นการประเมินผลหลังการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป์) หลังการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยพัฒนาจากการข้อมูลต่อไปนี้ 1) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 2) การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกการใช้เครื่องมือตามประเภทและลักษณะของการดำเนินงานดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 5 ประเภท ประกอบด้วย

1.1 แบบประเมินผลการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป์) จำนวน 1 ฉบับ มี 2 ชุด ได้แก่
แบบประเมินกระบวนการและแบบประเมินผลการพัฒนา

1.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จำนวน 2 ฉบับ มีดังนี้

1.2.1 แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 1 แบบสัมภาษณ์สภาพและปัญหา
เกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ
(ชุมชนประสาธศิลป์) จังหวัดนครพนม

1.2.2 แบบสัมภาษณ์ ฉบับที่ 2 แบบสัมภาษณ์หลังการประชุม
เชิงปฏิบัติการการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียน
บ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป์)

1.3 แบบสังเกต จำนวน 2 ฉบับ มีดังนี้

1.3.1 แบบสังเกต ฉบับที่ 1 แบบสังเกตการเข้าร่วมประชุมเชิง
ปฏิบัติการการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ
(ชุมชนประสาธศิลป์)

1.3.2 แบบสังเกต ฉบับที่ 2 แบบสังเกตการณ์พัฒนาการดำเนินงาน
ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป์)

1.4 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาธศิลป์) (ก่อนและหลัง) จำนวน 2 ฉบับ

1.5 แบบบันทึกการประชุม จำนวน 1 ฉบับ

2. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้มีรายละเอียดการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.2 วิเคราะห์องค์ประกอบจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3 นำตัวชี้วัดจากเอกสารมาประชุมปฏิบัติการร่วมกันเพื่อให้ผู้ร่วม
วิจัยมีความรู้เกี่ยวกับการกำหนดตัวชี้วัด โดยนำตัวชี้วัดมาร่วมกันเลือกและหากตัวชี้วัดใด
ที่ผู้ร่วมวิจัยประสงค์ที่จะปรับใช้ก็ให้เป็นที่ยอมรับร่วมกันโดยมีหลักการว่าการปรับใช้นั้น
ให้เข้ากับบริบทของพื้นที่วิจัยและกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา

2.4 นำตัวชี้วัดที่ต้องการพัฒนามาร่วมกันร่างเพื่อสร้างแบบประเมิน
ซึ่งประกอบด้วย ข้อคำถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและให้

ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงตัวชี้วัดแต่ละข้อจากแบบประเมิน ก่อนนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณา ความสอดคล้องและความเหมาะสมของตัวชี้วัดรายข้อจากองค์ประกอบกับ นิยาม เชิงปฏิบัติการ (Item-Objective Congruence : IOC) รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการ ปรับปรุงตัวชี้วัดในแบบประเมินและให้มีความเหมาะสมในการใช้ภาษาว่ามีความสอดคล้อง เหมาะสมกับองค์ประกอบหรือไม่ หลังจากนั้นได้ปรับปรุงตัวชี้วัดตามข้อเสนอแนะของ ผู้เชี่ยวชาญและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำไปใช้ ประเมินกับผู้ร่วมวิจัยต่อไป

สำหรับการนำเสนอเพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญนั้น ผู้วิจัยได้มีการเรียนนัดหมายทางโทรศัพท์และเดินทางพบตามหนังสือของทางมหาวิทยาลัย นำเสนอเพื่อตรวจสอบ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและ นำกลับเพื่อให้ประธานที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งพร้อมให้ข้อเสนอแนะปรับปรุง อีกครั้งก่อนนำไปประเมินผู้ร่วมวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน พฤษภาคม 2561 ถึงเดือน มกราคม 2562 โดยใช้เครื่องมือที่ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยสร้างขึ้นจากขั้นตอนการวิจัย เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2 วงรอบ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายที่มีทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพในการนำมาวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผลการวิจัยในเชิงพรรณนาโดยแยกประเด็นดังนี้

1. การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จากเครื่องมือต่าง ๆ ที่กำหนดในแต่ละ กิจกรรมได้แก่ แบบบันทึกการประชุม แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 1, แบบสัมภาษณ์ฉบับที่ 2 และการบันทึกภาพถ่าย
2. การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้นำ แบบประเมินการนิเทศผลการ พัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบบสังเกต ฉบับที่ 1 แบบสังเกต ฉบับที่ 2 และแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์มี ความเห็นอนุญาตให้นำไปใช้สอบถามและประเมินในการดำเนินการพัฒนาการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาทรศิลป์) โดยผู้วิจัย ประเมินผู้ร่วมวิจัยในระดับพฤติกรรมโดยเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

การวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างหลังสิ้นสุดการวิจัยในวงรอบที่ 1 หลังวงรอบที่ 2 ดำเนินการปฏิบัติการวิจัยโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และข้อมูลเชิงปริมาณ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสังเกตการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการและสังเกตพัฒนาการของผู้เข้ารับการอบรมที่เกิดขึ้น โดยการนำเนื้อหาต่าง ๆ มาตัดแยก จัดหมวดหมู่ตามแนวข้อคำถาม สรุปรายงานโครงการที่เกิดขึ้นจริงแล้วนำมาวิเคราะห์ร่วมกันถึงสิ่งที่ทำสำเร็จและไม่สำเร็จ แล้วสรุปพร้อมกันว่าที่สำเร็จนั้นเป็นเพราะอะไร และถ้าไม่สำเร็จเป็นเพราะอะไร ทำอย่างไรถึงจะสำเร็จ โดยนำข้อมูลนั้นมาร่วมหาความถี่ของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น พฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้ร่วมวิจัยที่เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนและมีลักษณะต่อเนื่อง สัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องของการดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าค้อ (ชุมชนประสาทศิลป์) ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมจากผู้ร่วมวิจัยด้วย เพื่อนำมาพรรณนาเหตุการณ์เป็นความเรียง โดยนำรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลจากความมุ่งหมายของการวิจัยที่วิเคราะห์แล้ว การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้ผู้ร่วมวิจัยซึ่งเป็นบุคลากรในโรงเรียนและอยู่ในเหตุการณ์ของโครงการแล้วนำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาช่วยยืนยันตรวจสอบแก้ไขผลการวิเคราะห์และนำคำแนะนำเพื่อปรับปรุงรายงานให้ถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม แบบประเมินผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นสถิติพื้นฐานโดยเป็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ เพื่อหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินระดับคุณภาพโดยประยุกต์จาก บุญชม ศรีสะอาด (2555, หน้า 103) ดังนี้

ส่วนการแปลความหมายโดยให้ระดับคะแนนตามวิธีของไลเคอร์ท (Rensis Likert Method) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
และพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
และพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
และพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
และพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ในการประเมินระดับคุณภาพโดยประยุกต์จาก
บุญชม ศรีสะอาด (2555, หน้า 103) ดังนี้

4.51–5.00 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
และพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
และพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2.51–3.50 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
และพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

1.51–2.50 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
และพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย

1.00–1.50 การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
และพฤติกรรมของนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

นำข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องรวบรวมจากการปฏิบัติตาม
กิจกรรมต่าง ๆ แล้วนำมาวิเคราะห์ประเมินระดับการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนที่เกิดจากการพัฒนาในวงรอบที่ 1 และวงรอบที่ 2 ของการพัฒนา